

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibus Cœram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

21. Cap. De Mutuo, & vsura in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

teria continetur. Præmittit autem quæstionem de emptione & venditione, quia emptio dignior est contractus. Hic autem sequemur ordinem doctrinæ, secuti Sotum & alios, & præmittemus doctrinam de mutuo & usura, cum usuræ vitium longè lateque per omnes contractus vagetur, & eo cognito facilius de iustitia aliorum contractuum, iudicabitur.

CAPVT XXI.

DE MUTVO, ET VSVRA

in genere:

DE materia usuræ legendi S. Thom. 2.2.q. 78. Conrard. de contract. tractat. 2. à c. 20. vsque ad 50. Sotus. lib. 6. q. 1. Medin. loc. cit. Nauarr. in Manuali Confessariorum cap. 17. à num. 206. & in comment. de usuris super cap. 1. 14. q. 3. Didac. Couar. libr. 3. variarum resolutionum, cap. 1.2. & 3. Summistæ in verb. Usura, & Canonistæ in iure canonico tit. de usura.

Quid est Mutuum?

EST contractus, in quo datur alteri res, quæ ipso usu consumitur, reddenda non eadem numero, sed specie.

Pro definitionis intelligentia, notandum.

Cc 2

res

*Quaedam
res vsu cō-
sumuntur,
alia non.*

*Mutuum
versatur
in rebus,
quæ vsu
consumū-
tur.*

*Pecunia
duplicem
potest ha-
bere vsu.*

res in duplici esse genere. Quædam ipso vsu consumuntur, ita vt quando rebus vititur, consumuntur, & pereunt: vt sunt vinum, oleum, frumentum, pecunia & de similibus simile est iudicium. Aliæ non consumuntur vsu, sed permanent: vt equus, asinus, domus, gladius, ager, pratum, &c.

Contractus mutui versatur in rebus, quæ vsu consumuntur, & in hoc differt à commo- dato.

Dicet aliquis. Malè pecunia numerata est, inter res, quæ ipso vsu consumuntur, quia nō consumitur, nec perit, sed permanet. Respondetur. Quamuis pecunia in se non pereat, perit tamen exponenti, qui quando alteri eam mutuatur, transfert dominium in alterum. Hic etiam obseruandum, pecuniam duplicem posse habere vsu. Vnum ad mutuum, alioq; contractus, in quibus dominium transfertur. Alium per modum cōtractus locati, aut commo- dati, quando videlicet pecunia alteri traditur non in expensas, sed ad pompam, aut ostentationem alicui diuiti, aut potenti, vt cōferuet, & non expendat, & in tali casu vsus distinguitur à pecunia.

Primarius autem & Principalis pecuniæ vsus cōsistit in eo, quod per vsu ab vrēte discedat, & in alium transferatur, vt rectè Aristoteles 4. Ethic. cap. 1. attestatur, dum ait, Vsus pecuniæ, est eius consumptio & datio, retentio

tio verò, & acceptio eius, est possessio. Id quod doctissimè more suo tradit Couarr. lib. d. cap. i. num. 5.

Materia veri mutui sunt res triplicis generis. Quædam consistunt in numero; vt pecunia. Quædam in pondere: vt argentum & aurum. Aliæ in mensura; vt triticum, vinum, oleum. &c.

*Materia
mutui quæ
sit.*

Mutuuum est duplex. Verum, & Palliatum. Verum, quando verè res gratis, vt ex sua natura huic contractui conuenit, mutuatur, nec aliud intenditur.

Palliatum, quod secundum suam formam apertam, & verba contrahentium est alius contractus, quam mutui: Secundum verò formam latentem, & mentem contrahentium veram vel præsumptam, est mutuuum, vt definit Nauarr. in Manuali, cap. 17. nu. 206. exempli gratia, mutuuum palliatum est in emptione quæ fit minoris iusto pretio ob anticipatam solutionem, & in venditione ad terminum, quando ob solutionem dilatam res carius iusto pretio venditur. Mutuuum palliatum sicut etiã vsura palliata, versatur in materia omnium contractuum, vt clarius ex sequentibus patebit, & Nauarr. exemplis ostendit latè in commentario de vsuris num. 4. & 26.

*Mutuuum
Palliatum
versatur
in materia
omnium
contractuum.*

De Vsura.

VSVRA dupliciter accipitur. Vno modo
Cc 3 pro

pro actu siue peccato vsuræ, quo quis vult & appetit vsurarium lucrum. Alio modo pro ipso lucro, seu pretio, quod in mutuo accedit forti ex pacto, & intentione.

*Quid sit
peccatum
vsuræ.*

Vsuræ peccatum, de quo agimus sic defini potest.

Est voluntas capiendi vltra sortem lucrum aliquod, vi, & causa mutui principaliter. Hanc definitionem Nauarr. Couarr. loc. cit. num. 1. & Sotus art. 2. explicant: & quoniam ea bene intellecta multi casus resolui possunt, latius explicabitur.

In definitione dicitur (*voluntas*) ad includendum etiam actum voluntatis, interiorem, & vsuram mentalem, cum quis mutuo dat alicui, vt consequatur aliquid vltra sortem; aliàs non mutuaturus, sine tamen expresso pacto, (*vltra sortem*) per sortem intelligitur summa capitalis, quam quis mutuo dat, exempli gratia, aliquis 100. dat mutuo, vt 5. annuatim percipiat, sortem siue summam capitalem 100. efficiunt (*lucrum aliquod*) per lucrum accipiendum, omne lucrum temporale: vt pecunia: vel quicquid pecunia æstimari potest: Qua ratione si quis ob mutuum amicitiam, benevolentiam, aut aliquid, quod pecunia æstimari nequit, consequatur vsura non est. (*Vi aut causa mutui*) quia si titulo lucri cessantis, aut damni emergentis in casibus, quibus iustè id fit, de quibus infra, aut

aut alio modo legitimo, aliquid accipiatur, usura non est. (*principaliter*) cum ad usuram requiratur ut principalis intentio sit ad lucrum ex mutuo, ut late ostendit Nauarr. in commentario de usuris notabili 10. ad 11. Quod breuiter repetit in Manuali capit. 17. numer.

209.

Usura est duplex. Mentalis, & Realis. Mentalis iterum duplex: pure mentalis, & non pure mentalis. Pure mentalis non est aliud, quam ipsa voluntas accipiendi aliquid sub usura nullo subsequente opere.

Non pure mentalis est voluntas querendi lucrum ex ipso mutuo, intentione querendi illud sine pacto tacito, & expresso, & in hoc sensu intelligenda questio, qua Doctores quarunt. An usura mentalis obliget ad restitutionem, ut præ reliquis Nauarr. in d. commentatio num. 13. annotauit, & quando in tali mentali usura ratione mutui aliquid acquiritur, est obnoxium restitutioni, ut patet ex cap. Consuluit de usuris. Realis quando opus exterius completur accedente pacto tacito, vel expresso.

Usura ex suo genere est peccatum mortale, contra ius diuinum, naturale, & posituum: prohibetur enim omnium sententia præcepto, de non furando, & Psalm. 14. Domine quis habitabit, &c. qui pecuniam suam non dedit ad usuram, ergo à contrario

Cc 4 sensu

sensu non habitabit in tabernaculo suo; qui pecuniam dedit ad usuram: & in iure can. in titul. de usuris. Hanc veritatem reliquis copiosius & doctius probat Conrad. de Contractibus quæst. 22. & 23. quem sequuntur Couarr. loc. cit. num. 5. Ioan. Medina q. 2. Nauarr. in d. comment. notab. 5. Sotus loc. citat. quæst. 1. artic. 1. Iulius Clarus libr. 5. sententiarum Iuris §. usum, qui repetit dicta à Couarr. & hæc est communissima Doctorum sententia. Ex hoc fundamento euidenter elicitur ne minimas aut etiam moderatas usuras esse licitas, contra Carolum Molinæum in tractat. de commercijs numer. 7. 11. & 515. ex autoritate Philippi Melanthonis, & per eos. Cod. de usur. Qui error contra Catholicam fidem est, & communem Doctorum sententiam, quamvis eù superiori anno quidam Imperiti, à fide Catholica alieni, in quibusdam Germanicis scriptis renouauerint; nec aliud est affirmare, quam minima & moderata furta esse licita: Quod nemo sanæ mentis vnquam tradidit. Cum enim usura ex sua natura sit mala, contra legem naturalem & diuinam, neque dispensatione Pontificis, neque auctoritate Imperatoris potest iustificari.

Ex eodem quoque fundamento eruitur, non esse licitum alium inducere, vt sibi, vel alteri det usuram? quia hoc esset inducere ad peccatum ex sua natura malum. Petere autem
pecu-

pecunias mutuo ab eo, qui paratus est dare ad
 usuram, & si gratis nolit mutuare, accipere ad
 usuram, si necessitas urgeat, non est illicitum,
 quia tunc vitur tantum alterius malo ad bo-
 num finem, quod crimen nō est, quando alias
 paratus est facere, vt tradunt S. Thom. 2. 2. qu.
 78. artic. 4. Caietan, ibidem. Sotus loc. cit. ar-
 tic. 5. Canonistæ in cap. Super eo. de usura.

De pœnis vsurarij legendi Angelus verb. *Quæ pœna*
 usura 2. & Syluestr verb. usura 9. Præcipuè au- *vsurarij.*
 tem sunt hæ, Non admittitur ad confessionē,
 nisi prius pro facultatibus suis satisfaciat, vel
 cautionem det de satisfaciendo, capit. Quan-
 quam, de usur. in 6. Nec etiam admittendus
 est ad communionem, aut oblationem, aut
 Ecclesiasticam sepulturam.

Nec valet testamentum Vsurarij, nisi pro
 facultatibus satisfactum sit illis, quibus faci-
 enda restitutio, vel idoneè cautum sit de resti-
 tutione; hæc & aliæ pœnæ conueniunt mani-
 festo vsurario, qui palam & publicè fœnerati-
 ciam artem exercet; vel coram Sacerdote &
 testibus fatetur se vsurarium, & mandat resti-
 tuere: vel in iudicio confessus est. Vide Co-
 uarr. lib. cit. cap. 3. & Nauarr. in Manuali. cap.
 17. num. 28. De pœnis vsurariorum latissimè
 tractamus in cap. Cum in diœcesi, de usur. per
 6. qq.

Tandem cum usura sit peccatum contra
 iustitiam, omnia acquisita & extorta per usu-

ram sunt restituenda, secundum communem sententiam, & rei veritatem: & hæc obligatio transit etiam ad heredes usurarij, aliosque participantes ex bonis usura partis cap. Tua de usuris. & cap. In literis. de raptoribus, & cap. fin. de sepult. Quæ spectant ad restitutionis materiam circa usuram ad longum prosequimur in cap. Cum tu. eod. tit. per octo questiones.

CAPVT XXII.

DE PARTICVLARIBVS *Quibusdam casibus, in quibus usura committitur.*

PRIMVS. Si quis mutuo accipiat aliquas pecunias, & dat fructiferum pignus, donec pecunias reddat: mutuo dans tenetur fructus perceptos in sortem computare: alias committit usuram, cap. Conquestus. de usur. & cap. Illo vos. de pignoribus, & Cod. de pignoratitia action. l. 1. & 2. Ex hoc cap. contingit, quod quando fructus pignoris accedunt ad summam mutuam, & ipsam coequant, pignus restituendum sit, nec mutuum possit repeti sine peccato, cap. Cum contra de usur. Si quis tamen expensæ factæ sint in conseruatione pignoris deducendæ sunt.

Excipiuntur ab hac regula duo casus, in